

Energiplan för Askersunds kommun

Enligt lag (1977:439) om kommunal energiplanering

Beslutad av: Kommunfullmäktige

Datum och paragraf: [Ange datum]

Dokumentansvarig: Utvecklingschefen

Revisionsdatum: 2030-06-30

Dnr: 24KS69

Innehåll

Energiplan för Askersunds kommun	3
Sammanfattning och förutsättningar	3
Sammanfattning av energiplanen	3
Aktörers roller i energiplanering	4
Lag om energiplanering.....	5
Energiläget i kommunen.....	6
Begreppen effekt och energi.....	6
Sankeydiagram	6
Energianvändning.....	7
Energiproduktion.....	7
Kommunkoncernens energiproduktion	8
Energidistribution	8
Mål och behov av åtgärder	9
Mål utanför den kommunala nivån.....	9
Kommunens egna mål	9
Kommunens bolags mål	10
Näringslivets behov och åtgärder	12
Fysisk planering i energiplaneringen.....	12
Planeringssystemet	12
Översiktsplanering.....	13
Energiproduktion och -distribution	13
Transporter	13
Laddinfrastruktur.....	13
Bostäder och arbetsplatser.....	13
Energikrävande verksamheter	13
Energiplanens relation till översiktsplanen.....	13
Detaljplanering	14
Energiförsörjning och energitillgång.....	14
Energieffektivitet och egen produktion	14
Transporter	14
Risk och sårbarhet	14
Energiplanens relation till detaljplanering.....	14
Energiberedskap	14
Uppföljning av energiplanen	14
Bilagor:.....	14

Energiplan för Askersunds kommun

Sammanfattning och förutsättningar

Sammanfattning av energiplanen

Askersunds kommun har i sin styrmodell en struktur för hur kommunens styrdokument ligger till grund för verksamheten. Denna energiplan är skriven för att skapa en bild av nuläge och framtid avseende energifrågan i kommunen, att uppfylla lagkravet om att kommunen ska ha en aktuell energiplan samt att visa var i kommunens styrmodells olika delar energifrågan adresseras.

Kommunens ”Program för ekologisk hållbarhet” visar hur hushållningen med energi främjas. Detta och andra av kommunfullmäktige beslutade program ligger till grund för förvaltningarnas verksamhetsplaner.

Översiktsplanen och nätägarnas *nätutvecklingsplaner* beskriver hur kommunens planering och nätägarnas planer tillsammans verkar för en säker och tillräcklig energitillförsel. Denna typ av planeringsarbete görs i dialog med exempelvis processindustri och kraftföretag för att gemensamt lösa frågor som har betydelse för hushållningen med energi och energitillförsel. Kommunen äger arbetet med översiktsplanen och deltar i arbetet med nätutvecklingsplaner.

Denna energiplan ska alltså ses som en plattform och en överblickande sammanfattning av det arbete med energiplanering som ur olika infallsvinklar görs av olika aktörer och som preciseras i olika styrdokument. I och med detta uppfyller kommunen kravet, att ha en samlad plan för tillförsel, distribution och användning av energi.

Efter undersökning av inverkan på miljö och hälsa samt hushållning med mark, vatten och andra resurser kan vi konstatera att Askersunds kommun har ett bra utgångsläge i fråga om miljöbelastning ur energisynpunkt samt att läget förbättras ytterligare när trenden framskrivs.

I den geografiska kommunens energibalans framgår att en så liten del som 13 % av det totala energibehovet täcks av fossila energikällor.

Kommunkoncernen har elavtal som endast omfattar grön el. Motsvarande knappt 30 % av koncernens elförbrukning produceras i egen regi genom solkraftverk och egenägd vindkraft.

Aktörers roller i energiplanering

Kommunen

Har enligt lag ansvar för energiplanering inom sin kommun och ska ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi. Översiktsplanen lägger grunden för mark- och vattenanvändning och är ett viktigt instrument i energiplaneringen.

Regionen

Har en viktig roll i att främja en hållbar och robust energiförsörjning lokalt och regionalt. Den regionala utvecklingsstrategin innehåller riktningar för det regionala arbetet, bland annat inom energifrågor.

Länsstyrelsen

Leder arbetet med regionala energi- och klimatstrategier och följer upp miljömål. Länsstyrelsen stöttar kommunerna i arbetet med energiplaner.

Energimyndigheten

Ger stöd till kommuner och regioner i energiplanering, främjar omställningen till ett resurseffektivt samhälle och tar fram statistik och kunskap inom området.

Andra myndigheter

Flera myndigheter, förutom Energimyndigheten, har relevanta dokument och vägledningar, som Naturvårdsverket, Boverket, Svenska kraftnät och Energimarknadsinspektionen.

Större energikonsumenter

Företag och verksamheter som förbrukar stora mängder energi kan vara viktiga aktörer för att effektivisera energianvändningen och bidra till omställningen.

Energibolag

Är viktiga producenter och distributörer av energi och kan ha en roll som fastighetsägare eller ägare av energiproduktionsanläggningar.

Nätägare

Säkerställer att elnätet är anpassat för att möta framtidens behov och kan vara viktiga aktörer i den lokala och regionala energiplaneringen. Nätägarna tar även fram nätutvecklingsplaner i dialog med kommuner, kunder och andra aktörer.

Lag om energiplanering

Lagen om energiplanering reglerar kommunens skyldighet att planera kommuners arbete med tillförsel och hushållning av energi. 1–3 §§ visar vad energiplanen ska innehålla medan 4–7 §§ handlar om olika aktörers roller och åtaganden i planeringen. 8 § beskriver arbetet med miljöbedömning.

Lag (1977:439) om kommunal energiplanering

1 § Kommun skall i sin planering främja hushållningen med energi samt verka för en säker och tillräcklig energitillförsel.

2 § Kommun skall vid sin planering undersöka förutsättningarna att genom samverkan med annan kommun eller betydande intressent på energiområdet såsom processindustri eller kraftföretag gemensamt lösa frågor som har betydelse för hushållningen med energi eller för energitillförseln.

Finnes förutsättning för sådan gemensam lösning föreligga, skall den tagas till vara i planeringen.

3 § I varje kommun skall det finnas en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi i kommunen. I en sådan plan skall finnas en analys av vilken inverkan den i planen upptagna verksamheten har på miljön, hälsan och hushållningen med mark och vatten och andra resurser.

Planen beslutas av kommunfullmäktige. *Lag (1998:836).*

4 § Den som bedriver verksamhet i vilken användes större mängd energi eller den som yrkesmässigt producerar eller distribuerar energi skall på begäran lämna kommun de uppgifter som behövs för planeringen.

Kommun skall på begäran bereda den som är uppgiftsskyldig enligt första stycket tillfälle att överlägga med kommunen om energifrågor som har väsentlig betydelse för honom.

Vid tillämpning av första stycket skall iaktas att den som är uppgiftsskyldig ej betungas onödigt. *Lag (1981:601).*

5 § Fullgörs ej uppgiftsskyldighet enligt 4 §, får länsstyrelsen vid vite kalla den uppgiftsskyldige till överläggning med kommunen, om denna begär det. *Lag (1981:601).*

6 § Beslut om föreläggande av vite får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. *Lag (1995:40).*

7 § Kommun är skyldig att på begäran av myndighet som regeringen bestämmer lämna myndigheten uppgifter om fullgörandet av kommunens skyldighet enligt 1, 2 eller 3 §. *Lag (1981:601).*

8 § Om en plan som upprättas enligt denna lag kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska en strategisk miljöbedömning göras, beslut fattas, information lämnas samt övervakning och samordning ske enligt 6 kap. 9–19 och 46 §§ miljöbalken.

Frågan om huruvida planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska avgöras i ett särskilt beslut enligt 6 kap. 7 och 8 §§ miljöbalken efter att kommunen har gjort en undersökning enligt 6 kap. 6 § miljöbalken och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den bestämmelsen. En sådan undersökning behöver inte göras och ett sådant beslut behöver inte fattas om frågan om betydande miljöpåverkan är avgjord genom föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 6 kap. 4 § miljöbalken. *Lag (2017:1031).*

Energiläget i kommunen

Begreppen effekt och energi

Vi börjar med att reda ut begreppen effekt och energi.

Effekt

Effekt mäts i watt (W) och kan ha *prefix* som kilo (k) som står för 1000, mega (M) som står för 1000 000 eller giga (G) som står för 1000 000 000. 1kW är alltså 1000 W. Effekt mäts i stunden och visar vilken kapacitet något har. Ett element med effekten 1 kW har alltså hälften så god förmåga att värma upp ett rum som ett med effekten 2 kW.

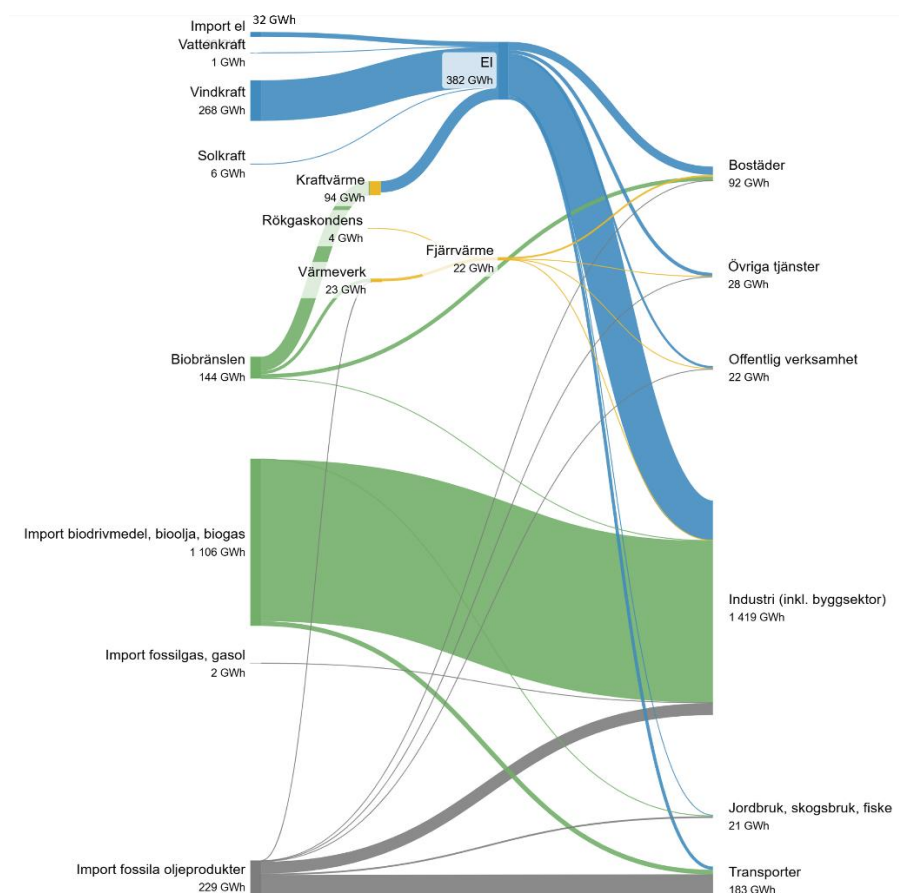
Energi

Energi är ett mått på effekt multiplicerat med den tid som effekten avges. 1 kWh är den energi som något som har effekten 1 kW använder på en timme (h). En utrustning med effekten 3 kW som används i en och en halv timme har alltså använt $3 \text{ kW} \times 1,5 \text{ h} = 4,5 \text{ kWh}$ energi.

Sankeydiagram

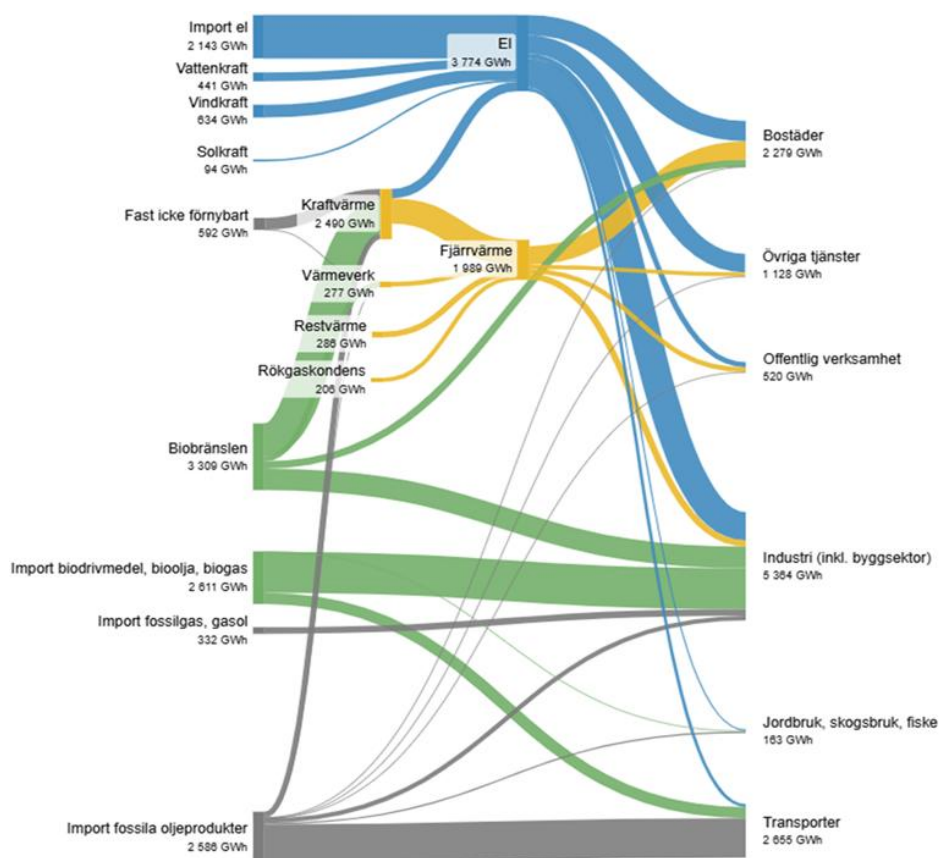
Energiproduktion och energianvändning samt sambanden däremellan redovisas ofta i form av så kallade Sankeydiagram. Där kan vi se hur stor betydelse olika energikällor har i ett visst område, hur stor del av respektive energikällas produktion som går till vad samt hur stor del av olika förbrukares energibehov kommer från vilken källa.

Nedan syns Askersunds kommuns diagram med energikälla till vänster och förbrukare till höger.

Källa: Kommunal och regional energistatistik från SCB, 2025-04-29, bearbetad i SankeyMatic.

Nedan syns Örebro läns diagram, som jämförelse med kommunens.

Källa: Kommunal och regional energistatistik från SCB, 2025-04-29, bearbetad i SankeyMatic.

Energianvändning

År 2023 användes totalt 1765 GWh energi i Askersunds kommun. Den absoluta merparten av energin, 1419 GWh, används av industrin. Transporter står för 183 GWh medan resterande energimängd fördelas på bostäder, 92 GWh, övriga tjänster, 28 GWh, offentlig verksamhet, 22 GWh och jordbruk, skogsbruk, fiske 21 GWh. (Källa: Energimyndigheten).

Av den tillförda energin 1788 GWh (2023) är endast 231 GWh, eller 13 %, av fossilt ursprung. Motsvarande andel på länsnivå är 28 %.

Energiproduktion

Energiproduktion är en benämning på en process där energi från primära energikällor omvandlas till energi hos en för människan användbar energibärare. Begreppet är egentligen orimligt, då energi inte kan produceras utan bara omvandlas, men används ändå. Vattenkraft bygger till exempel på att lägesenergi omvandlas till rörelseenergi, som i sin tur omvandlas till elenergi.

Energiproduktionen i Askersunds kommun kan delas in i vindkraft, kraftvärmeverk, solkraft och vattenkraft. Dessa står tillsammans för 369 GWh el (2023), vilket gör att endast 32 GWh el (eller 8 %) behöver "importeras" till kommunen.

Vindkraft

Askersunds kommun har en stor del av länets vindkraftsproduktion. Enligt statistik från 2024 finns 103 vindkraftverk i drift i Örebro län, varav 40 (eller 39 %) finns i Askersunds kommun. Av 285 MW installerad effekt i länet finns 117 MW (eller 41 %) i Askersunds kommun. (Källa: Energimyndigheten)

Den energi som producerades av vindkraft i Askersunds kommun var år 2023 cirka 268 GWh.

I samband med handläggning inför etableringar av vindparker i den södra delen av kommunen har det visat sig att försvarsintressen tenderar att sätta stopp för detta. En ny vindbruksplan planeras att tas fram och i samband med detta arbete kommer ytterligare möjligheter att bygga ut vindbruk i kommunen att utredas.

Kraftvärmeverk

Kraftvärme är inte en energikälla, men används för energiproduktion. Vattenfall driver ett kraftvärmeverk på Närlunda industriområde i Askersund. Detta levererar el och fjärrvärme. År 2022 levererades 18 GWh värme och bestod till 93 % av förnybar och återvunnen energi. (Källa: Vattenfall)

Solkraft

Intresset för solkraftverk har ökat påtagligt under senare tid. År 2016 fanns totalt 28 nätanslutna solkraftverk i kommunen, varav två med över 20 kW installerad effekt. År 2024 fanns 676 anläggningar, varav 62 med över 20 kW installerad effekt. Den totala installerade effekten har under samma tid ökat från 0,28 MW till 9,55 MW. (Källa: Energimyndigheten)

Vattenkraft

Vattenkraften är marginell i Askersunds kommun. Energiproduktionen från denna energikälla varierar mellan knappt 1 GWh och knappt det dubbla per år, beroende på nederbörd och därmed vattenstånd.

Kommunkoncernens energiproduktion

Kommunkoncernen har egen energiproduktion i form av solkraftverk och vindkraftverk. Av hela kommunkoncernens totala energibehov täcks knappt 30 % av egenproducerad, fossilfri el.

Nedan delas fastigheterna upp mellan kommunens verksamhetslokaler och bolagets bostäder. Samtliga siffror gäller år 2024. (Källa: Askersunds bostäder AB)

Verksamhetslokaler

Askersunds kommun har solkraftverk på nio av sina verksamhetslokaler. Dessa producerar totalt cirka 213 MWh per år, vilket motsvarar 6,5 % av den totala förbrukningen 3300 MWh/år.

Bostäder

Askersunds bostäder AB har solkraftverk på tre av sina fastigheter. Dessa producerar totalt cirka 170 MWh per år, eller cirka 9 % av bolagets totala energiförbrukning. Bolaget äger även ett vindkraftverk, placerat direkt nordväst om Stora Hammarsundsbron. Detta producerar 1100 MWh per år, eller cirka 58 % av bolagets totala energiförbrukning. Bolagets produktion av fossilfri energi är därmed totalt cirka 1270 MWh per år, vilket motsvarar 67 % av den totala förbrukningen 1900 MWh/år.

Energidistribution

Eldistribution

Sveriges eldistributionsnät är uppdelat i tre nivåer: transmissionsnät, regionnät och lokalnät.

Transmissionsnätet ägs av staten och förvaltas av Svenska Kraftnät, ansvarar för att transportera el över långa avstånd, likt motorvägar för el.

Regionnätet fördelar elen från transmissionsnätet till lokalnäten, likt landsvägar. Regionnätet i Askersunds kommun ägs av Vattenfall i söder och E-On i norr.

Lokalnätet fördelar elen till slutanvändare på lokal nivå, likt gator och landsvägar. Lokalnäten i Askersunds kommun ägs av Vattenfall i söder samt av E-On i norr och Skyllbergs Elnät AB i norr. Nätområdena framgår tydligt på karttjänsten www.natomraden.se

Fjärrvärme

Vattenfalls kraftvärmeverk förser ett 10 km långt fjärrvärmenät med värme i Askersunds stad.

Skyllberg Industri AB äger och driver två pannor med distributionsnät, belägna i Skyllberg och Kårberg. I första hand används denna värme till egna fastigheter, men man säljer även värme till externa kunder, till exempel Askersunds bostäder AB. Pannorna eldas med flis från egen skog.

Annan energidistribution

Bortsett från fjärrvärme finns inga fasta anläggningar i kommunen för energidistribution i rörledningar, till exempel rörledningar för överföring av olja eller gas.

Distribution av eldningsolja samt drivmedel för fordon till drivmedelsstationer sker med tankbil.

Mål och behov av åtgärder

Mål utanför den kommunala nivån

EU-direktiv

EU-direktivet om energieffektivitet (EED) kräver att offentliga aktörer ska minska sin energianvändning med 1,9 % per år med start 2027. Direktivet säger också att energikrav ska ställas i offentlig upphandling.

Nationella mål

Agenda 2030 är tätt sammanknippat med energiplanering på nationell nivå. I synnerhet mål 7 "*Hållbar energi för alla*" fungerar som en vägledning för hållbar energiomställning.

Den nationella energi- och klimatplanen (NEKP) 2021–2030 beskriver Sveriges mål och strategier för att minska utsläppen av växthusgaser och öka andelen förnybar energi. Planen är en del av EU:s gemensamma arbete för att uppnå klimatneutralitet till 2050 och täcker perioden 2021–2030.

Regionala mål

Energi- och klimatprogrammet sätter mål och ger förslag till insatser för ett samlat klimatarbete i länet. Programmet har tagits fram gemensamt av Länsstyrelsen i Örebro län och Region Örebro län och i samverkan med länets kommuner, bransch- och intresseorganisationer, berörda myndigheter och näringslivet.

Örebro läns regionala utvecklingsstrategi (RUS) 2022–2030 inkluderar energiplanering för en hållbar omställning. Strategin syftar till att skapa ett län där energianvändningen är effektiv och ger nollutsläpp av klimatpåverkande gaser år 2045. Avsnitt 5.7, "*Klimat, miljö och energi*" men även andra delar av strategin adresserar energifrågan.

Kommunens egna mål

Utifrån strukturen i kommunens styrmodell finns flera program som ger riktning för nämnder och förvaltningar i strategiskt arbete inom de frågor som programmen handlar om. Kommunens vägval och grund för aktiviteter avseende energifrågor ur ett ekologiskt perspektiv finns i "*Program för ekologisk hållbarhet 2020–2025*" som kommunfullmäktige fastställde 2022-06-20 (Dnr. 21KS59).

Programmet för ekologisk hållbarhet har ett antal fokusområden och i de flesta av dessa finns insatser som har bäring på energifrågan. Nedan presenteras insatser i fokusområdena, sorterade utifrån aspekterna ”Byggnader”, ”Transporter” och ”Energiproduktion”.

Byggnader

Fokusområde samhällsplanering

- Kräva miljö- och klimatsmarta bygghetoder i kommunens markanvisningsavtal.

Fokusområde kommunens verksamhetsfastigheter

- Energieffektivisera byggnader samt ha en förnybar/fossilfri uppvärmning av fastighetsbeståndet.

Transporter

Fokusområde samhällsplanering

- Fler vardagsresor ska genomföras till exempel med cykel eller till fots för att minska klimatpåverkan
- Skapa förutsättningar för utbyggnad av infrastruktur för laddning av elfordon.

Fokusområde transporter och resor

- Minska andelen fordon och transporter med fossila drivmedel bland annat för att minska utsläpp av luftföroreningar och trafikbuller. Fordonsflottan ska ge lägsta möjliga utsläpp.
- Resfria möten prioriteras när det är ändamålsenligt. När resor ändå måste ske skall de ske med så låg påverkan på klimatet som möjligt.
- Kommunens egna fordonsresor ska samordnas och planeras för att uppnå så låga utsläpp och korta körsträckor som är praktiskt möjligt.

Fokusområde upphandling och inköp av varor

- Ställ krav som minimera mängden och längden på transporter, i så väl som produktion som i distributionsled.

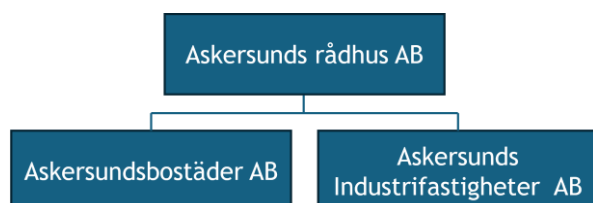
Energiproduktion

Fokusområde samhällsplanering

- Skapa förutsättningar för etablering av fossilfri energiproduktion.

Kommunens bolags mål

Askersunds kommuns bolagsstruktur är organiserad enligt nedanstående organisationsschema. Ägardirektiv för bolagen fastställs av kommunfullmäktige.

Ägardirektiv för Askersunds rådhus AB saknar relevans i sammanhanget.

Askersunds bostäder AB

Askersunds bostäder AB äger och förvaltar cirka 1000 lägenheter, fördelade såväl i Askersunds stad som i mindre orter i kommunen.

Bolaget blockhyr Askersunds kommuns verksamhetslokaler och sköter drift och underhåll av dessa åt kommunen, som hyr tillbaka lokalerna inklusive drift, underhåll och energi.

I bolagets ägardirektiv finns formuleringarna nedan avseende miljövärden, vilket även ger en inriktning för hur bolaget förväntas agera avseende energifrågor.

Ur ägardirektivets punkt 5, "Bolagets verksamhet":

Bolaget har till uppgift att:

I alla sin verksamhet ska bolaget eftersträva en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling

Ur ägardirektivets punkt 7, "Verksamhetsinriktning":

Bra bostäder – effektiv förvaltning

Bolaget ska arbeta för att bostadsområden, bostäder och lokaler tillför Askersunds kommun positiva miljövärden. Vid investeringar och reinvesteringar samt drift av fastigheter skall miljöaspekterna beaktas i syfte att bidra till målet – ett attraktivt boende. Den sociala miljön skall här särskilt uppmärksammas.

Ur ägardirektivets punkt 7, "Verksamhetsinriktning":

Miljö och klimat

I alla sin verksamhet ska bolaget vara ett föredöme i miljöfrågor. Vid nybyggnation ska alltid hänsyn tas till miljövänlig materialanvändning, tekniska lösningar och effektiv energianvändning. Grön el ska vara en naturlig del i bolagets energiförsörjning.

Askersunds bostäders elavtal är utformade så att endast grön el används. Detta gäller såväl bostäder som kommunens verksamhetslokaler. I båda dessa kategorier av lokaler förekommer användning av fossila bränslen vid höga effektbehov för uppvärmning av lokalerna. Denna typ av system byggs succesivt bort och bedöms vara helt utfasade 2030. Mindre reservkraftverk kan vara en god lösning för att kunna upprätthålla drift av värmepumpar och belysning i så kallade särskilda samlingsplatser (tidigare benämnda som trygghetspunkter).

Askersunds Industrifastigheter AB

Askersunds Industrifastigheter AB äger och förvaltar industrifastigheter som hyrs ut till företag. Bolagets fastigheter finns i Askersund och Åsbro.

I bolagets ägardirektiv finns formuleringen nedan avseende miljövärden, vilket även ger en inriktning för hur bolaget torde agera avseende energifrågor.

Ur ägardirektivets punkt 5, "Bolagets verksamhet":

Bolaget ska arbeta för att kommunens industrilokaler tillför Askersunds kommun positiva miljövärden. Vid investeringar och reinvesteringar samt drift av fastigheter skall miljöaspekterna beaktas.

Ingen av bolagets fastigheter har uppvärmningssystem som använder fossila energikällor. Bolagets elavtal är utformade så att endast grön el köps in för bolagets egen verksamhet. Hyresgästerna tecknar egna elavtal, vilka ej påverkas av bolaget.

Askersunds Industrifastigheter AB delar fordonspark och lokaler för den egna verksamheten med Askersunds bostäder AB.

Näringslivets behov och åtgärder

Askersunds kommun har generellt goda möjligheter till energiförsörjning via elnätet. I dialog med nätägarna framkommer kapaciteten i nätet och att kommunens planer på ytterligare verksamhets- och bostadsområden generellt inte möter några hinder utifrån kapacitet i elnätet. Dialog förs med de företag som har stora kraftbehov. Framför allt i samband med att nätägarna regelbundet uppdaterar sina nätutvecklingsplaner. I samband med framtagande av översiktsplan och detaljplaner samt vid exploatering är tidiga kontakter med nätägare av avgörande betydelse för god, gemensam planering.

Kapacitetsbrist i Hammar

En flaskhals i systemet är dock begränsad kapacitet till Hammars industriområde. Här behövs en förstärkning av transmissionsnätet för att befintliga företag ska kunna fortsätta att växa, dessutom i en bransch där förädling av en råvara kan göras i stället för att råvaran går till deponi (återvunnet glas av lägre kvalitet görs om till lättfylldsmaterial för grundläggning av exempelvis byggnader och vägbankar). Utbyggnad av elnätet behövs, då det miljömässigt sämre alternativet vore att börja transportera råvaran på lastbil i stället för att den, som idag, levereras från grannen Svensk Glasåtervinning genom ett hål i väggen.

Fysisk planering i energiplaneringen

Planeringssystemet

Regionplan

Region Örebro län har ingen regionplan. I den regionala utvecklingsstrategin finns dock övergripande texter samt avsnitt 5.7, *Klimat miljö och energi* och avsnitt 5.9 *Transporter och infrastruktur* som ger en regional dimension och inspel till arbetet med kommunernas energiplaner.

Översiktsplan

Översiktsplanen (ÖP) anger kommunens inriktning för den långsiktiga fysiska planeringen. I Boverkets ÖP-modell 2.1 anges tre huvudrubriker: *Utvecklingsinriktning, Mark- och vattenanvändning samt Riksintresse, LIS & andra värden*. Samtliga huvudrubriker innehåller avsnitt som har bäring på energiplanen.

Kommunens *planeringsstrategi* beskriver det kontinuerliga arbetet med översiktsplanering, I planeringsstrategin beskrivs även vilka andra styrdokument som kompletterar eller fördjupar aspekter som tas upp direkt i översiktsplanen. Energiplanen är ett exempel på ett dokument som fördjupar och kompletterar översiktsplanen.

Områdesbestämmelser

Områdesbestämmelser är ett mellanting mellan översiktsplan och detaljplan, som kan säkerställa översiktsplanens syften inom vissa områden, utan att vara lika omfattande som en detaljplan.

Detaljplan

Detaljplanen är ett juridiskt bindande dokument som avgör vad som får byggas inom ett visst område. Energiplanen kan vara vägledande vid framtagande av detaljplaner.

Risk och sårbarhet

I all planering måste aspekten risk och sårbarhet finnas med. System för energiproduktion och -distribution får inte beskrivas på ett sådant sätt att känsliga uppgifter röjs i planeringsdokumenten. Här måste även kumulativa effekter beaktas, så att inte till synes harmlös information riskerar att bli känslig i kombination med uppgifter från annat håll.

Översiktsplanering

Energiproduktion och -distribution

Översiktsplanen (ÖP) bör visa de större strukturerna för energiproduktion och energidistribution. Detta kan handla om placering av värmeverk, större områden för solparker, vindbruk och kärnkraft samt eventuell annan energiproduktion. Stråk för nuvarande och planerad energidistribution, som kraftledningar, större transformatorstationer/ställverk och liknande, redovisas också i ÖP.

ÖP behandlar samtliga riksintressen som finns i kommunen, inklusive sådana som handlar om energi.

Efter att riksintresse för totalförsvarets anläggningar har införts säkerställs möjligheten att bygga ut stornätet med en parallell ledning vid sidan av befintlig ledning.

ÖP:s genomförandeplan visar kommunens ambition för när ett område ska exploateras. Denna information är av stor vikt för nätägarens planering.

Transporter

En planering som underlättar klimatsmart resande ger minskat energibehov. Detta kan röra sig om bra gång- och cykelförbindelser, effektiva bytespunkter för resande med kollektivtrafik och strategiskt placerad laddinfrastruktur för eldrivna fordon.

Laddinfrastruktur

ÖP kan med fördel visa en övergripande struktur för i vilka stråk och vid vilka strategiskt valda platser som laddinfrastruktur bör planeras.

Bostäder och arbetsplatser

Vid planering av nya bostads- och verksamhetsområden måste energiaspekten finnas med i tidigt skede. Nätägare ska vara remissinstans för översiktsplanen för att undvika planering som innebär problem med energitillförseln. Bostäder och arbetsplatserns påverkan på transporter bör också beaktas i planeringsarbetet.

Energikrävande verksamheter

Vid etablering av specifika verksamheter eller sådana verksamhetsområden som förutsätter kraftfull energiförsörjning måste aktuell nätägare och i lämpliga fall även Svenska kraftnät, finnas med i specifika diskussioner i tidigt skede. Det vore önskvärt att nätägare och kommuner kan föra mer öppna diskussioner om var det är lättare och svårare att energiförsörja verksamheter, inför planering.

Energiplanens relation till översiktsplanen

Kommunen måste själv avgöra var gränssnittet mellan energiplanen och andra planeringsdokument ska gå. Detta bör beskrivas i kommunens planeringsstrategi. I sin enklaste form kan energiplanen vara ett faktaunderlag till ÖP, där sedan de strategiska valen ligger. I de fall där man väljer att strategin ligger i energiplanen kommer ÖP att beskriva den fysiska planeringen av att förverkliga energiplanen. Hantering av riksintressen kommer dock alltid att ske i ÖP.

Detaljplanering

Energiförsörjning och energitillgång

Precis som vid översiktsplanering ska energiaspekten vid detaljplanering finnas med i tidigt skede. Nätägaren ska vara med i processen och även vara remissinstans vid samråd och granskning.

Detaljplanen ska även ge utrymme för de funktioner som behövs för energiförsörjningen, som transformatorstationer med mera.

Energieffektivitet och egen produktion

Detaljplanen kan genom exempelvis antal våningar och maximal byggnadsyta ange en tänkt total byggnadsyta, vilket utifrån nationella krav på energieffektivitet vid nybyggnation ger en god möjlighet att kalkylera energiåtgång i bostäder och många typer av verksamhetslokaler. Detaljplanen kan också utformas på ett sådant sätt att möjligheten till egen produktion av till exempel solceller kan maximeras redan i planskedet, till exempel genom att ange riktning och takvinkel.

Transporter

Detaljplanen bör ta hänsyn till energieffektiva transporters behov, som gång- och cykelvägar, bytespunkter till kollektivtrafik eller laddplatser.

Risk och sårbarhet

Energiplanens avsnitt om risk och sårbarhet är en bra faktabas för arbetet med detaljplaner. Såväl risk och sårbarhetsfrågor i det som fysiskt byggs som informationsaspekten ska beaktas.

Energiplanens relation till detaljplanering

Energiplanen kan vara en bra faktabas i detaljplaneringsprocessen. Oavsett om kommunens strategiska val avseende energifrågor ligger i ÖP eller i energiplanen ska dessa vara en av de aspekter som ligger till grund för hur detaljplanen utformas.

Energiberedskap

Frågan om energiberedskap hanteras i kommunens risk- och sårbarhetsanalys samt i arbetet med kontinuitetsplanering och krisledning.

Askersunds kommun har fasta och mobila reservkraftverk i syfte att kunna upprätthålla samhällsviktig verksamhet även i samband med längre elavbrott. Kommunen har ej utrustning för att förse hushåll och verksamheter med el vid avbrott.

Uppföljning av energiplanen

Energiplanen följs upp i samband med revidering av dokumentet. Kommunens program, i detta sammanhang *”Program för ekologisk hållbarhet”*, följs upp i årsbokslut och vid uppföljning av förvaltningens verksamhetsplaner. Översiktsplanen följs upp vid revidering av *”Planeringsstrategi för Askersunds kommun”*.

Bilagor:

Bilaga 1: Undersökning av behov av strategisk miljöbedömning av energiplan för Askersunds kommun samt samrådsredogörelse.